

КАРЕЛ ЧАПЕК
ОТКРАДНАТА А
ДОКУМЕНТАЦИЯ № 139/VII,
ОТД. С.

Превод от чешки: Светомир Иванчев, 1966

chitanka.info

Беше три часът сутринта, когато в гарнизонното коменданство телефонът иззвъня.

— На телефона полковник Хампъл от генералния щаб. Изпратете ми веднага двама души от военната полиция и предайте на подполковник Вързал, ама, *разбира се*, че от разузнавателния отдел, *това не е ваша работа* бе, човек, да дойде веднага при мене. Да, сега, през нощта! Да, нека вземе кола. Е хайде, дявол да го вземе!

И толкова.

След един час подполковник Вързал се намираше на уговореното място в една вилна зона някъде на майната си. Посреща го един човек вече на години, с ужасно загрижено лице и в цивилно облекло, тоест само по риза и панталони.

— Подполковник, случи ми се една мръсна работа. Седни де. Безобразна работа, гадна, мизерна, идиотска. Просто отвратително. Представи си: завчера началникът на генералния щаб ми даде едни документи и ми каза: „Хампъл, обработи ги в къщи; колкото по-малко хора знаят за това, толкова по-добре — в службата нито дума; а сега марш, все едно, че си в отпуска, стой в къщи и работи, но внимавай!“ Хубавооо.

— Какви бяха документите? — попита подполковник Вързал.

Полковник Хампъл се поколеба.

— Е добре — рече той, — ще ти кажа: Документите бяха от отд. С.

— Охо — възклика подполковник Вързал и лицето му придоби извънредно загрижен вид. — По-нататък.

— Гледай сега — продължи сломен полковникът. — Вчера цял ден работих върху документите, но какво да ги правя през нощта, дявол да го вземе. Да ги сложа в чекмеджето, не върви; каса нямам; а само да знае някой, че са у мене, свършено. Да ти кажа, първата нощ ги скрих в леглото си под дюшека, до сутринта успях да ги направя на баница.

— Мога да си представя — каза подполковник Вързал.

— Какво да правя — въздъхна полковникът, — жена ми е още по-дебела от мене. Както и да е, на следващата вечер тя ми даде такъв съвет: „Знаеш ли какво, казва, ще ги сложим в тенекиената кутия, дето държа макароните, и ще ги скрием през нощта в килера. Нощем аз заключвам килера и вземам ключа със себе си. — Слугинята ни,

знаеш, е една страшно дебела и всичко изяда. — Никой няма да се сети да ги потърси там, нали?“ Хубаво, това ми хареса.

— Какъв е прозорецът в килера, двоен или единичен? — прекъсна го подполковник Вързал.

— Тюх да му се не види! — възкликна полковникът. — Как не ми мина през ума! Единичен, разбира се! През цялото време все сазавският случай се върти в главата ми и други подобни дивотии, а за прозореца не се и сетих! Безобразна идиотска история, разбиращ!

— По-нататък — подкани го подполковникът.

— Че какво по-нататък. В два часа през нощта жената чува слугинята да пищи долу. Отиде тя да види какво става, а Мария пиши: „В килера има крадец!“ Жена ми тича да вземе ключа и да ме извика, аз с пистолет в ръка се втурвам в килера и, безобразие, знаеш, истинска мръсотия, прозорецът в килера изтакован, изкъртен, а кутията с документите я няма. Крадеца също. Това е — въздъхна полковникът.

Подполковник Вързал забарабани с пръсти по масата.

— А знаеше ли някой, господин полковник, че документите са у дома ви?

Нещастният полковник разпери ръце.

— Не зная. Тия гадове, шпионите, приятелю, подушват всичко. — В този момент той се сети за службата на подполковник Вързал и се смути. — Тоест всъщност те са твърде умни хора — опита се той вяло да се поправи. — Но аз не съм казвал никому, честна дума. Само че — добави той тържествуващо — нали никой не е могъл да знае, че съм ги сложил в кутията за макарони.

— Ами къде се намирахте, когато ги слагахте в кутията? — попита между другото подполковникът.

— Тука, на таза маса.

— Къде беше кутията?

— Чакай да видим — помъчи се да си спомни полковникът. — Аз седях ей тука, а кутията беше пред мене.

Подполковникът се облегна на масата и мечтателно се загледа в прозореца. В росния утринен полумрак отсреща се очертаваха две вили — една сива и една червена.

— Кой живее там? — попита той вяло.

Полковникът стовари юмрука си на масата.

— Дявол да го вземе, как можах да забравя! Чакай, там живее някакъв евреин, банков директор или нещо подобно. Проклета история, сега вече ми става ясно! Вързал, струва ми се, че сме попаднали на следа.

— Иска ми се да огледам килера — уклончиво каза подполковникът.

— Добре, ела! Оттук, оттук — поведе го веднага полковникът с усърдие. — Ето това е. Там, на най-високата полица, беше кутията. Мария! — изрева полковникът. — Какво си зяпнала! Махни се, иди на тавана или в мазето!

Подполковникът нахлузи ръкавици и се покачи до прозореца, който беше доста висок.

— С длето е изкъртен — каза той, като разглеждаше прозореца.

— Рамката, разбира се, е от меко дърво; всеки хлапак може да изкърти такъв прозорец, господин полковник.

— Безобразие — изненада се полковникът. — Безобразни хора, как могат да правят такива загубени прозорци!

Отвън пред решетката на оградата стояха двама войника.

— Аха, военната полиция е вече налице, значи — каза подполковник Вързал. — Много добре. Ще изляза да огледам и отвън. Господин полковник, длъжен съм да ви посъветвам да не напускате къщата, преди да получите съответното нареддане.

— Разбира се — съгласи се полковникът. — Но защо собствено?

— За да бъдете на разположение, в случай на... Двамата войници, разбира се, ще останат тук.

Полковникът изсумтя и преглътна.

— Разбирам. Няма ли да пиеш едно кафе? Жената ей сега ще го свари.

— Сега нямам време — отговори сухо подполковникът. — За откраднатите документи, разбира се, засега не казвайте никому; освен само ако ви повикат. И още нещо: кажете на слугинята, че крадецът е откраднал само някакви си консерви, нищо повече.

— Слушай — извика полковникът отчаян, — ама ти нали ще намериш документите, а?

— Ще гледам — отговори подполковникът и служебно удари токове.

Тая сутрин полковник Хампъл остана да чака с вида на човек, комуто са потънали гемиите. По едно време си представи как двама офицери са дошли да го арестуват; след това се помъчи да си представи какво ли прави сега подполковник Вързал и как ли раздвижва целия оня голям и скрит апарат на военната информационна служба. Представяше си тревогата в генералния щаб и мъчително изпъшкваше.

— Карлоуш — каза му за дадесети път вече неговата жена (от предпазливост тя отдавна вече беше скрила пистолета му в куфара на слугинята), — не искаш ли да хапнеш нещо?

— Остави ме на мира, дявол да го вземе — сопна ѝ се полковникът. — Изглежда, че снощи ни е видял евреинът отсреща.

Жена му само въздъхна и отиде да плаче в кухнята.

В този момент на вратата се позвъни. Полковникът стана и се изпъчи, за да посрещне с необходимата строгост, както подобава на военен, офицерите, които идваха да го арестуват. „Кои ли ще бъдат те?“ — мислеше си той разсеян. Но вместо офицерите влезе едно рижо човече с бомбе в ръка и откри срещу полковника катеричите си зъби.

— Извинявам се! Пищора от полицейския участък.

— Какво искате? — попита го полковникът и незабелязано промени стоежа си от мирно в свободно.

— Обрали ви килера — озъби се Пищора с особена интимност.

— И ето аз съм тук.

— Вас какво ви интересува? — лавна полковникът.

— Моля ви се — светна лицето на Пищора, — та това нали е наш район. Тя вашата слугиня тая сутрин разправила в хлебарницата, че ви обрали килера, а аз веднага казвам на началството: господин комисар, да се отбия да видя каква е работата, а?

— Не си струва трудът — изръмжа отрицателно полковникът. — Откраднали са само... само кутията, с макароните. Оставете, моля ви се, не се занимавайте с тая работа.

— Интересно, че не са замъкнали повече — каза Пищора.

— Да, много интересно — отговори горчиво полковникът, — но това няма какво да ви интересува.

— Някой трябва да ги е обезпокоил — засия Пищора, зарадван от внезапното си хрумване.

— Е хайде, довиждане — отряза го полковникът.

— Извинете — каза Пищора с недоверчива усмивка, — но аз би трябвало да ви видя килера.

Полковникът поиска да избухне, но се сдържа и се подчини на нещастната си съдба.

— Е хайде, елате — каза той без желание и поведе човечето към килера.

Пищора самодоволно заоглежда тесния килер.

— Е да — каза той удовлетворен, — прозорецът е изкъртен с длето; това е само Пепек или Андърлик.

— Какво, моля? — попита остро полковникът.

— Това е работа на Пепек или Андърлик; но Пепек май е в затвора. Ако беше счупено стъклото, можеше да бъде Дундър, Лойза, Новак, Хосичка или Климент. Това ще е работа само на Андърлик.

— Да не събъркате — изръмжа полковникът.

— Да се е явил някой нов по килерите? — замисли се сериозно Пищора. — Надали. То всъщност и Мертьл изкъртва прозорците с длето, но не се занимава с килери; той влиза през клозетите и задига само бельо.

Пищора се ухили и откри катеричите си зъби.

— Ще намина аз към Андърлик.

— Кажете му много здраве от мене — изръмжа полковникът.

Просто невероятно, мина му през ума, когато отново се отдаде на мъчителните си мисли, колко некадърна е тази полиция. Поне да потърсят отпечатъци от пръсти или стъпки — в това поне би проличал метод на специалист, а то такъв идиотски подход. — Моля ви се, може ли да се очаква от полицията да се справи с акция от международния шпионаж! Много ми се ще да зная какво прави Вързал.

Полковникът не можа да устои на изкушението и по телефона повика подполковник Вързал. След половинчасово беснееене най-после получи връзка.

— Ало — извика той с меден глас. — Тука Хампъл. А бе, моля ти се, докъде... Знам, че нищо не можеш да кажеш, но аз само така... Знам, но бъди така добър да ми кажеш дали вече... Боже мой, все още ли нищо? Знам, знам, че това е тежък случай, но... Един момент, Вързал, моля те. Дойде ми една идея, разбираш ли, от собствените си средства ще дам десет хиляди на този, който хване крадеца. Нямам повече, но нали знаеш, за такава услуга... Знам аз, че не е: но аз ей

така, чисто частно... Е да, то ще си бъде моя частна работа; служебно не може... А може би сумата да се разпредели между цивилните агенти, а?... Ама, разбира се, ти все едно, че не знаеш; но ако можеш да им загатнеш някак, на тия хора, че полковник Хампъл е обещал десет хиляди... Е добре, тогава нека го каже твоят фелдфебел. Моля ти се, приятелю! Извинявай, значи. Благодаря ти.

След това щедро решение на полковник Хампъл му олекна донякъде; имаше чувството, че сега поне и самият той взема някакво участие в преследването на проклетия крадец-шпионин. Той легна на кушетката, уморен от цялата дандания, и си представи как сто, двеста, триста мъже (всички те бяха червенокоси и имаха катеричи зъби като господин Пищора) проверяват влакове, спират леки коли, полетели към границата, дебнат плячката си иззад някой ъгъл на улицата и изведнъж се появяват с думите: „В името на закона. Хайде с мене и си затваряй устата!“ След това му се присъни, че държи изпит по балистика във Военната академия и започна тежко да пъшка, докато най-сетне се събуди плувнал в пот. Някой звънеше.

Полковник Хампъл скочи от кушетката и се опита да подреди мислите си. На вратата се появиха катеричите зъби на господин Пищора.

— Ето ме, значи, пак тук — казаха катеричите зъби. — Аз нали ви казах, той е свършил тая работа.

— Кой? — мъчеше се да разбере полковникът.

— Ами Андърлик — учуди се Пищора до такава степен, че престана да се зъби. — Че кой друг можеше да бъде? Нали Пепек е в Панкрац.

— Ама какво ви е прихванало все с тоя Андърлик? — сопна му се нетърпеливо полковникът.

Пищора ококори безцветните си очички.

— Ама че той откраднал макароните от килера ви, нали ви казвам — натърти агентът. — Него го дигнаха вече и го закараха в участъка. Всичко е наред, значи, но аз дойдох да попитам едно нещо. Той, Андърлик, каза, че в кутията нямало макарони, а само някакви книжа. Та идвам да попитам един вид дали е вярно.

— Какво казвате — извика полковникът изумен, — къде са тия книжа?

— В джоба ми са — озъби се Пищора. — Къде ли съм ги... — каза той, като започна да се бърка по джобовете на лекичкото си сако — аха. Това ваше ли е?

Полковникът дръпна от ръката му скъпоценните, изпомачкани документи, номер 139/VII отд. С. Очите му се наляха със сълзи на облекчение.

— Вие сте златен човек — отдъхна си той, — аз бих ви дал за това не знам какво. Жена — изрева той, — ела тук. Това е господин комисарят — господин инспекторът, хъм...

— Агентът Пищора — каза човечето, като откри предоволно зъбите си.

— Знаеш ли, той намери откраднатите документи — разбъбри се полковникът. — Иди, жена, донеси чашки коняк. Господин Пищора, аз бих... вие не знаете дори колко... всъщност, ако искате да знаете... Пийте, господин Пищора.

— Дребна работа — озъби се Пищора. — Ох, че сгрява! Да, а кутията, госпожо, е в участъка.

— По дяволите кутията — избоботи блажено полковникът. — Но, скъпи ми господин Пищора, как можахте така бърже да намерите документите. Наздраве, господин Пищора!

— Наздраве да е — каза почтително Пищора. — Боже мой, та то е дребна работа. Като се случи обир на килер, ние веднага потърсваме Андърлик или Пепек, но Пепек сега от два месеца се е заседял в Панкрац. Ако пък се случи обир на таван, ние дирим Писецки, Тондера Куцавия, Канера, Зима и Хоуска.

— Я гледай, я гледай — учуди се полковникът. — Слушайте, ами как постъпвате в случай, да кажем, на шпионаж? Наздраве, господин Пищора!

— Благодаря. Виж това, шпионаж, досега не ни се е случвало. Но по месинговите брави са Ченек и Пинкус, по бакърените жици сега е само един, някой си Тоушек, ако пък изчезне някъде бирена сонда, това не може да бъде друг освен Ханоусек, Бухта или Шлезингер. Да, да, знаем си ги ние и право при тях отиваме. А пък касоразбивачите ги знаем до един в цялата република. Те са — гаврът! — сега те са двайсет и седем души, но шестима от тях са в затвора.

— Пада им се — заяви кръвожадно полковникът. — Пийте, господин Пищора!

— Благодаря, благодаря — каза Пищора, — но аз не пия много. Е хайде, наздраве да е. Те тия — гаврът! — тия серсеми не са никак ентелегентни; всеки си има по един номер и него си кара, докато не го хванат отново. Вземете тоя Андърлик например. Щом само ме видя, и ми вика, господин Пищора идва заради килера. Не си струва, господин Пищора, грабнал съм в бързината само една кутия с някакви си книжа. Нали трябаше да духна да не ме пипнат — така и не успях да сбарам нищо по-съществено. Е хайде, казвам му аз, върви с мене, дръвнико с дръвник, ще ти друснат за тая работа най-малко една година.

— Една година затвор? — произнесе със съчувствие полковник Хампъл. — Не е ли малко много?

— Че това е кражба чрез взлом — озъби се Пищора. — Е, хайде, много благодаря, господине; аз имам още една витрина, то ще бъде Клечка или Рудъл. А ако ви потрябва нещо, търсете ме в участъка. Достатъчно е да кажете: господин Пищора.

— Моля ви, господине — каза полковникът, — ако обичате — хъм — за услугата. Тоест книжата са... тоест... не са нищо особено, но... аз не бих желал да ги загубя, нали знаете? Та, значи, ако обичате да приемете за услугата — побърза да каже той и пъхна в ръката на Пищора петдесет крони.

Изненадан и трогнат, Пищора стана съвсем сериозен.

— Нямаше нужда, моля ви се — каза той и побърза да мушне в джоба си ръката с банкнотата. — За такава дребна работа. Е, значи, много ви благодаря, господине, а ако някога стане нужда пак...

— Дадох му, знаеш, петдесет крони — великодушно каза полковник Хампъл на жена си. — Те и двайсет крони му стигат на тоя хахо, но... — Полковникът великодушно махна с ръка. — Важното е, че проклетите документи се намериха.

Издание: Карел Чапек. Избрани творби. Народна култура, София,
1971. Библиотека „Световна класика“.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.